

lt

Södertälje kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Strategi- och exploateringsenheten
151 89 SÖDERTÄLJE

Fördjupad översiktsplan för Viksberg och Viksäter mm

Naturskyddsföreningen i Södertälje har tagit del av det för plansamråd utsända planförslaget till fördjupad översiktsplan för Viksberg och Viksäter mm, och vill med anledning därav anföra följande.

Remissförfarandet

Planförslaget utsändes på remiss genom skrivelse 2004-04-23, och remisstiden går ut 2004-07-31, dvs. remisstiden är endast drygt tre månader, och infaller dessutom mitt i semestertid, vilket vi anser vara alldeles för kort tid, i synnerhet för ett sådant omfattande och ingripande förslag som det aktuella.

Vi tvingas därför inskränka vårt yttrande till några punkter.

Allmänt

Det nu aktuella planförslaget innehåller förslag på en kraftig exploatering av planområdet, med över 400 nya bostäder.

Trots detta finns det endast framtaget en kortfattad miljöbedömning, där konsekvenserna endast summariskt redovisas och där flera aspekter helt utelämnats. Det ger även en tendensiös bild av läget, och verkar framtaget i syfte att genomföra den tänkta exploateringen. För att en miljöbedömning skall ha något värde som beslutsunderlag måste den i stället objektivt redovisa de olika konsekvenserna av förslagen. En utökad miljökonsekvensbedömning bör därför göras.

Området är ett mycket uppskattat fritids- och närrekreationsområde för Södertäljeborna, med en omväxlande och spännande natur, men flera olika naturtyper. Området är dessutom redan delvis tätbebyggt.

Att på ett så tunt beslutsunderlag besluta om en så omfattande exploatering som förslaget innebär, anser vi därför helt oacceptabelt. Vi anser således inte att planförslaget kan antas på nuvarande underlag, utan planförslaget bör omarbetas betydligt, innan det eventuellt blir föremål för beslut.

Vi vill dock särskilt poängtera några punkter.

Strandskydd

I planförslaget pratas det mycket om vikten av att kunna tillmötesgå den stora efterfrågan på strandnära boende, och en del av bebyggelsen ligger även inom strandnära lägen. Inte mycket säges dock om vikten av att upprätthålla strandskyddet.

Vi får här citera vad vi anförde i frågan i vårt remissvar till översiktsplanen från 2003:

"I planförslaget pratas det mycket om ny attraktiv bebyggelse i strandnära lägen. Vi anser dock att resonemanget förs något lättsinnigt, och att det inte tar tillräckning hänsyn till gällande strandskyddslagstiftning.

I hela landet råder i princip allmänt strandskydd på 100 meter från strandlinjen, och på vissa känsliga strandpartier är strandskyddet utökat till 300 meter. Strandskyddet har två syften, dels att bevara stränderna allemansrättsligt tillgängliga, och dels att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet (dvs. den biologiska mångfalden). Strandskyddet har av lagstiftaren klassats som ett angeläget allmänt intresse.

Inom strandskyddsområdet råder i princip förbud mot bebyggelse och annan exploatering. Från detta förbud finns vissa – begränsade – möjligheter till undantag. Beslutande myndighet är länsstyrelsen, som dock när det gäller vissa undantag för enskilda ärenden (dispenser) har delegerat beslutanderätten till den berörda kommunen.

Strandskyddslagstiftningen och dess tillämpning har sedan länge varit föremål för livlig diskussion. I juni 2002 presenterade Naturvårdsverket en kartläggning över den praktiska hanteringen i landet och kom med förslag till förändringar av regelverket.

Naturvårdsverket var ytterst kritiskt till hur många kommuner hanterat strandskyddet i praktiken. Dispenser har getts i stor utsträckning och på ett sätt som inte överensstämmer med lagstiftares intentioner om restriktiv tillämpning. Dessutom skilde sig hanteringen starkt mellan olika kommuner.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län har gjort egna utredningar över hur länets kommuner hanterat frågan, och kommit kram till att länets kommuner på intet sätt skött sig bättre än i övriga landet. Detta gäller även för Södertäljes del.

Naturvårdsverket kom med vissa förslag till förändringar av regelverket, bl.a. ville man ha en differentiering av reglerna över landet. Reglerna skulle bli mindre restriktiva i glesbygdsområden med lågt bebyggelsetryck, exempelvis i Norrlands inland, medan tillämpningen skulle skärpas i områden med högt bebyggelsetryck, exempelvis i storstadsområdena och Stockholms skärgård.

Naturskyddsföreningen ställer sig därför tveksam till om huvudparten av den strandnära bebyggelsen som föreslås i planförslaget överensstämmer med gällande strandskyddsbestämmelser. Vid strandnära bebyggelse är det därför viktigt att man vid planeringen beaktar strandskyddet och i största möjliga utsträckning håller det intakt.

För att en kommun skall betraktas som attraktiv gäller inte enbart att kunna erbjuda strandnära boende, utan även att kunna erbjuda god tillgång till oexploaterade och allemansrättsligt tillgängliga stränder.”

Det nu aktuella planområdet är som tidigare angetts redan delvis tätbebyggt, inte minst längs vissa strandpartier. Det är därför extra viktigt att bevara de luckor av oexploaterade strandpartier som finns kvar.

Kollektivtrafik

I kommunens Agenda 21program slås fast att ett av de viktigare miljömålen är att hejda utsläppen från biltrafiken. Som ett led i detta arbete bör därför ny bebyggelse företrädesvis släppas fram i områden med god kollektivtrafik.

I planförslaget finns några områden som inte uppfyller detta kriterium, Ragnhildsborg och Talbystrand. Dessa områden bör därför utgå.

Vattenskyddsområde

Planområdet gränsar till Bornsjöns vattenskyddsområde, inom vilken all nybebyggelse i princip är förbjuden. På plankartan finns dock endast avrinningsområdet markerat.

VA-frågan

En av de främsta orsakerna till övergödningen av kommunens sjöar och vattendrag är gamla dåliga avlopp från främst fritidshusområden, som nu allt mer övergår till permanentboende. Att minska övergödningen i vattnet är ett av de nationella miljömålen, som all planering skall beakta.

Vi tillstyrker därför att planområdet förses med kommunalt vatten och avlopp. Denna utbyggnad får dock inte tas till intäkt för en hårdare exploatering av området än vad som annars hade varit fallet. Utgångspunkten måste i stället vara att säkra kultur- och naturvärden innan exploatering föreslås.

Självfallet skall inte heller några VA-ledningar dras genom biotopskyddet och Natura 2000-området i Talbyskogen, som föreslagits.

Grönstruktur och gröna kilar

Vi vill här åter hänvisa till vårt remissvar på översiktsplanen:

”Naturskyddsföreningen har sedan länge kämpat för ett bevarande av grönstrukturen. Nyare forskning visar dessutom att god tillgång till lättillgänglig och tätortsnära skog och grönområden utgör en viktig faktor för människors hälsa och välbefinnande.

Vi blir därför oroadade över att mycket av den planerade bebyggelsen verkar gå ut över grönområden och de gröna kilarna. Ny bebyggelse bör i stället i första hand placeras på annan sorts mark, som redan exploaterad mark eller gammal industrimark, exempelvis Lina strand.

Att främst se skog och grönområden som reservmark för eventuell framtida exploatering – ett synsätt som tidigare varit dominerande och som vi alltså finner ansatser till i planförslaget – anser vi vara ett både gammeldags och förlegat synsätt. Grönstrukturen har ett värde i sig.

Vid konflikter mellan dessa intressen anser vi således det inte acceptabelt att det oftast är grönstrukturen som får stryka på foten. En allt för hård exploatering riskerar också att slå tillbaka genom att övriga invånare finner området mindre attraktivt.”

Vi finner detta resonemang vara högst aktuellt för ifrågavarande planområde.

Beträffande skogen så konstaterar vi även med förvåning att den av kommunen framtagna gröna skogsbruksplanen för den kommunala skogsmarken över huvud taget inte alls verkar ha beaktats.

Talbyskogen utgör den yttersta spetsen på Bornsjökilen och fungerar även som grön barriär mellan Södertälje tätort och bebyggelsen runt Viksberg. Den måste därför bevaras intakt och inte byggas igen. Detta har även samtliga större partier i Södertälje tidigare lovat verka för. Området utgör även en viktig spridningskorridor för växter och djur ner mot Mälaren och bör inte minskas ytterligare.

Slutligen några kommentarer av förslaget från norr till söder:

1. Områdena närmast Korpbergets naturreservat bör inte exploateras mer än vad som redan skett, vilket redan det är för mycket. Fälten vid Tegelbruket bör hållas öppna och obebyggda – en viktig spridningskorridor.
2. Områdena mellan golfbanan och bebyggelsen i Viksäter kan eventuellt försiktigt bebyggas i direkt anslutning till befintlig bebyggelse med kvarlämnade öppningar mellan bebyggelsen.
3. De stora områden som föreslås öster om Viksbergsvägen kan komma att inkräkta på vattenskyddsområdet och kan med fördel minskas, speciellt i södra delen ner mot Talby.
4. Fälten runt Käggeboda är dels kulturhistoriskt intressanta, dels viktiga delar av de gröna kilarna mot Mälaren. Stora delar är dessutom värdefulla våtmarker. *och bör utgå*
5. Udden i nordvästra Viksberg är redan så tätbebyggd att ingen mer exploatering är lämplig. Dessutom skulle detta medföra ytterligare biltrafik genom såväl Viksberg som Viksäter.
6. Inom Viksbergs södra delar kan eventuellt några tomter tillkomma i direkt förlängning av nuvarande bebyggelse, dock inte runt Tegeltorpsängarna som lättar upp det f.ö. hårt bebyggda området och används för rekreation.

7. När det gäller Talbyskogen har vi sedan 1998 fört en dialog om skyddsåtgärder. Trots detta har det ursprungliga förslaget till naturreservat krympt avsevärt. I nordöstra delen av skogen intill Hjälsättra har ett stort bebyggelseområde lagts in där tidigare reservat angetts. Här har markägaren anlagt viltvatten. Om någon bebyggelse över huvud taget skall ske i detta område bör denna vara av mindre omfattning och endast ligga i anslutning till Viksbergsvägen.
8. Talbyskogen är en viktig del av Bornsjökilen och ingen bebyggelse bör tillkomma inom detta område ner mot Mälaren, även om en smal remsa utefter kusten redan är bebyggd med äldre bebyggelse. Vattenskyddsområdet bör ritas in. Naturreservatet bör ha sin ursprungliga avgränsning, dvs inklusive skogspartiet/branten mot Talbystrandsvägen som gränsar mot Natura 2000-området och biotopskyddsområdet. Där tomter inrättats finns stora rasrisker och området kan betecknas som nyckelbiotop och bör ingå i reservatet eller ges biotopskydd. I biotopskyddsområdet får inga ingrepp göras! Ingen åsfalt – ingen va-
ledning!

Ingen bebyggelse utefter Talbystrandsvägen överhuvudtaget! Bebyggelse hindrar även tillgängligheten till naturreservatet och minskar spridningskorridorerna. Fornlämningarna finns inte markerade i planen. Hela området är fornlämningsstätt.

9. Ragnhildsborg: viktigt rekreationsområde för hela Södertälje! Endast enstaka tomter möjliga. Långt till kollektiva färdmedel (detta gäller i ännu högre grad Talbystrandsvägen). Föreslagen bebyggelse får mycket genomfartstrafik bl a till Mälarmälarbadet.
10. Bebyggelsen i norra Ritorp bör begränsas till Viksbergsvägen. De delar som ligger söder om vattenavrinningsområdet (går troligen in i vattenskyddsområdet) bör utgå. Skogen runt masten bör inte byggas utan ingå i det sammanhängande skogsområde som Talbyskogen utgör. Därför föreslår vi att bebyggelsen utefter vägen upp mot masten också utgår. Den styckar sönder en vacker och kuperad rekreationsskog. (även skyddsavstånd till mast).

Slutligen vill vi även erinra om att inom området finns ett flertal aktiva lokala föreningar och nätverk, som har en mycket god kännedom om området. Det är viktigt att deras kunskaper tillvaratas.

Vi avser att inom kort komplettera detta yttrande med bl.a. en karta.

För Naturskyddsföreningen i Södertälje

Tomas Beckman

Karlslundsgatan 1

151 35 SÖDERTÄLJE

tomas.beckman@swipnet.se

TECKENFÖRKLARING

- Befintliga bostäder
- Nya bostäder
- Skola
- Verksamheter (arbete, kultur mm)
- Naturmark / obebyggd mark
- Skyddat naturområde
- Bomsjöns avrinningsområde
- Reservat för naturgasledning
- Huvudgata / allmän väg
- Gång- och cykeltrafik, huvudstråk
- Fornminne
- Badplats
- Tillgängligt strandområde
- Viktiga spridningskorridorer
- Viktiga utblickar
- Större sammanhängande landskapsrum
- Tydlig gräns i landskapet
- Vatten- och avloppsledning

Skala
0 250 500 m

Fördjupad översiktsplan för VIKSBERG och VIKSÅTER mm i Södertälje kommun

Upprättad på samhällsbyggnadskontoret i Södertälje 2004-02-27

framgång

geologiska, vattenförhållanden, öppen landskapsplan